

BS 25999 YAŞAM DÖNGÜSÜNÜN KALBI - İŞ SÜREKLİLİĞİ PROGRAM YÖNETİMİ**Ali Dinçkan, BTYÖN Danışmanlık**

Program yönetimi, BS 25999 yaşam döngüsünün merkezinde bulunmaktadır. Yaşam döngüsünün kalbi olarak düşünülebilecek bu parça, iş sürekliliği politikası ile belirlenmiş amaçların gerçekleştirilmesini sağlamak üzere yapılması gereken çalışmaları tanımlamaktadır. Üst yönetimin program yönetimine katılımı, iş sürekliliği çalışmalarının etkinliği için son derece önemlidir.

Program yönetimi sorumlulukların atanması, İş Sürekliliği Yönetim Sistemi'nin kurulması ve iş sürekliliği ile ilgili süregelen faaliyetlerin yapılması olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. BS 25999 yaşam döngüsü Şekil 1'de görülmektedir. Program yönetimi ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için BS 25999-1:2006 standardının 5. bölümüne başvurulmalıdır.

Resim - 1 BS 25999 Yaşam Döngüsü

Sorumlulukların atanması kısmında, kurum yönetimi iş sürekliliğinin sorumluluğunu yüklenerek ve İş Sürekliliği Politikası'nı uygulayacak personele gerekli yetkiyi vermelidir. Yönetim aynı zamanda iş sürekliliği programının yürütülmesini sağlayacak kişileri belirlemelidir. Bu takım genellikle iş sürekliliği geliştirme ve yürütme takımı veya kısa ismi ile İSYS takımı olarak isimlendirilmektedir. İş sürekliliği çalışmalarını gerçekleştirecek ekibin birçok bölüm ile birlikte çalışması gerekmektedir. Ekip üyelerinin yeterli bilgi donanımına ve kendi birimlerini temsil yetkisine sahip olması arzu edilen durumdur.

İş sürekliliği programı, İş Sürekliliği Yönetim Sistemi'nin tasarımı, geliştirilmesi ve kurumda uygulanması konusunda yapılacak faaliyetleri tanımlamaktadır. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi sırasında yaygın biçimde kabul edilmiş yönetim tekniklerinin kullanılması tavsiye edilmektedir. Program yönetimi bu faaliyetleri yerine getirirken paydaşlara gerekli bilgilendirmeyi yapmalı, ilgili çalışanlar için ihtiyaç duyulan eğitimleri sağlamalı ve iş sürekliliği kabiliyetlerinin tatbikatını yapmalıdır. İş Sürekliliği Yönetim Sistemi'nin yaşatılması ve kuruma entegre edilmesi için düzenli olarak yapılması gereken faaliyetler vardır. Kurumun iş sürekliliği kabiliyetlerinin her parçası belirli aralıklarla gözden geçirilmeli, işe yararlığı test edilmeli ve güncellenmelidir. İş etki analizi, risk analizi, iş sürekliliği eğitimlerinin sağlanması, tatbikatların takibi ve benzeri bir çok faaliyet program yönetimi başlığı altında ele alınmaktadır. İSYS program yönetimi faaliyetleri arasında aşağıdaki hususlar yer almaktadır;

İş sürekliliği yönetimi için kapsam, rol ve sorumlulukların tanımlanması ve yönetimi

Süregelen işlerin yönetimi için çalışacak kişilerin saptanması

İş sürekliliği tatbikatlarının yönetilmesi

Periyodik gözden geçirme ve güncelleme faaliyetlerinin yönetilmesi

İş etki analizi ve risk değerlendirmesinin gözden geçirilmesi ve gerektiğinde yeniden yapılması

İş sürekliliği yönetim sistemi kapsamında hazırlanmış dokümanların yönetimi

Kurumun iş sürekliliği kabiliyetlerinin performans değerlendirmesi

İş sürekliliği ile ilgili maliyetlerin yönetimi

İş sürekliliği yönetim sistemi ile ilgili değişiklik yönetiminin gerçekleştirilmesi

İş sürekliliği program yönetimini özetleyecek olursak; ürünlerin, servislerin ve iş süreçlerinin devamlılığını sağlamak üzere gerekli planları, potansiyel iş kesintilerini göz önünde bulundurarak ve yönetim tarafından onaylanmış kurtarma stratejileri doğrultusunda hazırlamak ve güncel tutmaktır. Tüm bu çalışmalar eğitim, tatbikat, bakım ve gözden geçirme faaliyetleri ile desteklenerek gerçekleştirilmelidir.

İş Sürekliliği Programı çerçevesinde gerçekleştirilecek faaliyetler yıllık olarak planlanmalı ve faaliyet takvimi çıkartılmalıdır. Özellikle İş Sürekliliği eğitimleri ve tatbikatları için program hazırlanması son derece faydalıdır. Aşağıda tatbikat ve eğitim faaliyetleri için örnek programlar verilmiştir.

Tatbikat No	Tatbikata ait bilgiler	Açıklamalar
1	Tatbikat Türü	Bileşen/servis tatbikatı
	Tatbikat Zamanı	Ay / 201X
	Tatbikatın Amacı	Yüksek veya çok yüksek kritiklik seviyesine sahip süreçlerden en az XX tanesi için gerçekleştirilen iş sürekliliği çalışmalarının yeterliliğinin test edilmesi.
	Tatbikat Kapsamı	İş etki analizi sonucunda belirlenen iş süreçlerinden en az üç tanesi İş Sürekliliği Komitesi tarafından tatbikat amacı ile seçilecektir. Kapsam içindeki süreçleri destekleyen tüm BT kaynakları tatbikata dahil edilecektir.
	Katılımcılar	İş Sürekliliği Komitesi, Acil Durum Yönetim Takımı ve ilgili kurtarma takımları
	Kabullenmeler ve kısıtlar	Çok yüksek kritiklik seviyesine ait süreçlerin tatbikatı yapılacağından tatbikat mesai saatleri dışında gerçekleştirilecektir.

Resim - 2 Örnek Tatbikat Programı

Eğitim İsmi	İçerik	Katılımcılar	Periyot
Üst Yönetim Bilgilendirme Eğitimi	-İş sürekliliği nedir ve niçin ihtiyaç vardır? -İş sürekliliği planının kuruma faydaları nelerdir? -İşletmenin iş sürekliliğine yaklaşımı (politika, plan, hedef) nedir? -İş Sürekliliği Organizasyonu -Yönetimin görev ve sorumlulukları nelerdir?	İş Sürekliliği Komitesi ve Üst Yönetim seviyesinden katılımcılar	Her yıl XXX ayında veya İş Sürekliliği Komitesi üyelerinden herhangi biri değiştiğinde
Personel Bilinçlendirme Eğitimi	-İş Sürekliliği "Tanım ve Kavramlar" -İş Sürekliliği dokümanları -İş Sürekliliği organizasyonu -Acil durum nedir? Ve nereye bildirilir? -Acil durumlara ilk tepki nasıl verilir?	Tüm çalışanlar	Tüm personel yılda en az bir defa bu eğitimi alır. Çevrim içi sunulabilir veya başka bir eğitimin (Bilgi Güvenliği farkındalığı vb) içine dahil edilebilir.
Kurtarma Takımı Eğitimi	-İş sürekliliği nedir ve niçin ihtiyaç vardır? -İş sürekliliği planının kuruma faydaları nelerdir? -Üst yönetimin iş sürekliliğine yaklaşımı (politika, plan, hedef) nedir? -İş Sürekliliği Organizasyonu -Kurtarma Planları -Kurtarma Planının Çalıştırılması -Kurtarma takımlarının görev ve sorumlulukları nelerdir?	Acil Durum Yönetim Takımı, Kurtarma Takımları	Tüm takımlar senede en az bir defa kurtarma takımı eğitimi alır.
Tatbikat Eğitimi	-Tatbikat yönetimi ve zaman planı -Tatbikat senaryoları ve hedefleri -Tatbikat değerlendirme kriterleri	Acil Durum Yönetim Takımı, Kurtarma Takımları, Tatbikatta yer alacak diğer personel	Tatbikat öncesi, tatbikat katılımcılarına sunulacaktır.

Resim - 3 Örnek Eğitim Programı

İş etki analizi, risk analizi, iş sürekliliği dokümantasyonu ve benzeri bir çok çalışma senelik olarak gözden geçirilmeli ve güncelliği değerlendirilmelidir. İş etki analizi ve risk analizi çalışmaları iş sürekliliği bakım çalışmaları kapsamında güncel tutulmalıdır. Bakım çalışmalarının nasıl gerçekleştirileceği ayrı bir makale konusu olarak ele alınacaktır.

Yararlanılan Kaynaklar

- [1] BS 25999-1:2006 Code of Practice for Business Continuity Management
- [2] Akhtar Syed, "Business Continuity Planning Methodology", Sentryx, 2004
- [3] Patrick Woodman, "Business Continuity Management", Chartered Management Institute, 2007
- [4] Ali Dinçkan, UEKAE BGYS-0009 İş Sürekliliği Yönetim Sistemi Kurulum Kılavuzu, Ulusal Bilgi Güvenliği Kapısı